

การประเมินคุณภาพบัณฑิต

หลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

วันที่รับบทความ	03/04/2560
วันแก้ไขบทความ	15/07/2560
วันที่ตอบรับบทความ	05/07/2560

ประพิณพันธ์ ศรีสุวรรณ¹ วิไลลักษณ์ พงษ์สุระ²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของบัณฑิตหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง หลักสูตรแรกในประเทศไทย ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สํารวจจากอาจารย์ที่สอนในหลักสูตร นักศึกษาชั้นปีที่ 3-6 ผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557-2558 และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา รวม 160 คน โดยใช้แบบประเมินคุณภาพบัณฑิต 5 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ independent t-test ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเลือกเรียนในหลักสูตร เนื่องจากต้องการทำงานในสาขาวิชานี้ และผู้ปกครองต้องการให้เรียนเป็นอันดับแรก ส่วนกลุ่มผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ตัดสินใจรับผู้สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาและสถาบันการศึกษาเป็นอันดับแรก ผลการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความต้องการของสังคม และความทันสมัยในระดับมากที่สุด ผลการวิเคราะห์คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองให้คะแนนสูงสุดในด้านที่ (5) และให้คะแนนต่ำสุดในด้านที่ (2) ส่วนผู้บังคับบัญชาให้คะแนนสูงสุดในด้านที่ (1) และ (2) และให้คะแนนต่ำสุดในด้านที่ (4) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพบัณฑิตระหว่างการประเมินตนเองของผู้สำเร็จการศึกษา และการประเมินโดยผู้บังคับบัญชา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านที่ (1), (2) และ (3)

คำสำคัญ : ประเมินคุณภาพบัณฑิต กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ทัศนมาตรศาสตร์

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะทัศนมาตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
e-mail: prapinpan@gmail.com

² อาจารย์ คณะทัศนมาตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Evaluation of Graduates' Quality of Doctor of Optometry Program Based on Thailand Qualification Framework for Higher Education

Received	03/04/2560
Revised	15/07/2560
Accepted	05/07/2560

Prapinpan Srisawan¹ Wilailuck Phongsura²

Abstract

The purpose of this study was to evaluate the quality of graduates of Ramkhamhaeng Optometric Program, the first optometric curriculum in Thailand, based on the Thailand qualification framework for higher education. The sample of this study consisted of 160 teaching staff, students, and graduates in academic year 2014-2015, and graduates' employers. The instrument used to collect data was a graduate quality assessment in 5 dimensions according to the Thailand qualification framework for higher Education; (1) the ethical and moral (2) the educational knowledge (3) the cognitive skills (4) the interpersonal relationship and responsibilities and (5) the numerical analysis and information technology skills. The questionnaire was examined in content validity by research experts. Data was analyzed using descriptive statistics and independent t-test. The research findings indicated that the students and graduates chose this program primarily because they want to work in this area and it is what their parents want. The graduates' employers decided to hire the graduates based on program and institution. The analysis of students' learning outcomes indicated that they were conformed to the objectives of the curriculum and social needs at highest level. The overall quality of the graduates was at high level. The graduates evaluated themselves with highest score in area (5) and with the lowest level in area (2). The employers evaluated the graduates with the highest scores in area (1) and (2), and with lowest score in area (4). When both evaluations were compared, it revealed that the difference between the two evaluations were statistically significant in area (1), (2) and (3).

Keywords: evaluation of graduates' quality, Thailand qualification framework for higher education, optometry

¹ Assistant professor, Faculty of Optometry, Ramkhamheang University
e-mail: prapinpan@gmail.com

² Lecturer, Faculty of Optometry, Ramkhamheang University

บทนำ

“ทัศนมาตรศาสตร์” หมายถึง การประกอบโรคศิลปะเกี่ยวกับสายตาของมนุษย์ ประกอบด้วย การวัด การวินิจฉัยความผิดปกติของการมองเห็นโดยใช้เครื่องมือชนิดต่าง ๆ และการแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็น โดยใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส และการฝึกบริหารกล้ามเนื้อตา แต่ไม่รวมถึงการแก้ไขความผิดปกติเนื่องจากระบบประสาท โรคตาที่ไม่ได้เกิดจากความผิดปกติของการหักเหของแสง การใช้ยา การผ่าตัด และการใช้เลเซอร์ชนิดต่าง ๆ (กระทรวงสาธารณสุข, 2546, หน้า 7)

หลักสูตรทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง เริ่มใช้เป็นหลักสูตรต้นแบบด้านทัศนมาตรศาสตร์แห่งแรกของประเทศไทย โดยเริ่มเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 (สถาบันวิทยาศาสตร์สุขภาพ, 2544, หน้า 9) เป็นต้นมา โดยได้รับความร่วมมือทางวิชาการจากมหาวิทยาลัยอินเดียน่า ประเทศสหรัฐอเมริกา ในการให้คำปรึกษาการร่างหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี (6 ปี) ที่สามารถประกอบวิชาชีพด้านทัศนมาตรศาสตร์ ซึ่งแพร่หลายในต่างประเทศ และกำลังเป็นศาสตร์ใหม่ในประเทศไทย จนกระทั่งกระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศรับรองทัศนมาตรศาสตร์ ให้เป็นศาสตร์ที่ต้องยื่นคำขอหนังสืออนุญาตทำการประกอบโรคศิลปะ (กระทรวงสาธารณสุข, 2546, หน้า 7) และนำมาสู่การพิจารณาเปิดหลักสูตรนี้ตามมาในหลายสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยรังสิต (พ.ศ. 2549) มหาวิทยาลัยนเรศวร (พ.ศ. 2555) และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (พ.ศ. 2559)

ในปี พ.ศ. 2552 รัฐบาลได้กำหนดกรอบมาตรฐานให้สถาบันการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552, หน้า 7) ประกอบด้วยมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน คือ (1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร ในปี พ.ศ. 2555 เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าว (คณะทัศนมาตรศาสตร์, 2555, หน้า 58)

นับถึงปัจจุบัน หลักสูตรทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงเป็นสถานศึกษาด้านทัศนมาตรศาสตร์แห่งแรกในประเทศไทย ที่มีผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ ผู้วิจัยจึงสนใจการประเมินคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรดังกล่าว ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยทำการศึกษาในอาจารย์ที่สอนในหมวดวิชาเฉพาะด้านนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหมวดวิชาเฉพาะด้าน (ชั้นปีที่ 3-6) ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร โดยยึดหลักความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับบริบทของมหาวิทยาลัยและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินคุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555)

ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็นอาจารย์ นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย การประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา เป็นการประเมินตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 5 ด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษามีทั้งสิ้น 209 คน แบ่งเป็นอาจารย์ที่สอนในหลักสูตร 10 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3-6 จำนวน 123 คน ผู้สำเร็จการศึกษา ที่เข้ารับปริญญาบัตรในปี 2557-2558 จำนวน 38 คน และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 38 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งคืนมีจำนวนทั้งสิ้น 160 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.56

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และส่วนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(1) เหตุผลที่เลือกเรียนในหลักสูตร สอบถามจากนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร

(2) เหตุผลที่หน่วยงานพิจารณาบัณฑิตเข้าทำงาน สอบถามจากผู้ใช้บัณฑิต

(3) ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้ง 5 ด้าน ที่กำหนดไว้ใน มคอ. 2 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน และมีความทันสมัย มากน้อยเพียงใด สอบถามจากอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร

(4) คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา เป็นไปตามผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านที่กำหนดไว้ใน มคอ. 2 หรือไม่ สอบถามจากผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ใช้บัณฑิต

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยคำนวณหาค่า IOC (index of item objective congruence) ได้เท่ากับ 1 หาค่าความเชื่อมั่นโดยให้ผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งสำเร็จการศึกษาปีก่อนปี 2557 และไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทำแบบสอบถามแล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังโครงการวิจัยผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการประจำคณะศึกษาศาสตร์ ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บข้อมูลจากอาจารย์ที่สอนในหลักสูตรนักศึกษาชั้นปีที่ 3-5 และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ส่วนการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 6 ซึ่งฝึกงานอยู่ในโรงพยาบาลต่าง ๆ ภายนอกมหาวิทยาลัยและผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามออนไลน์ และการเก็บข้อมูลจากผู้บังคับบัญชาในระดับต้นหรือนายจ้างของผู้สำเร็จการศึกษา ใช้วิธีการเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์ กลุ่มตัวอย่างทุกคนได้รับการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างชัดเจนและได้รับการชี้แจงว่ากลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัยได้ โดยไม่มีผลใด ๆ ต่อการปฏิบัติงานหรือต่อการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลที่รวบรวมมาจะถูกเก็บเป็นความลับ การนำเสนอผลการวิจัยจะเสนอในภาพรวมเท่านั้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ independent t-test

ค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้ (วิจิตรา เขาวณะสุนทร, 2556, หน้า 24)

- 4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจมาก
- 2.50 – 3.49 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจน้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจน้อยที่สุด

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามมี 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มอาจารย์ที่สอนในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต จำนวน 10 คน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี (ร้อยละ 50) วุฒิการศึกษาสูงสุดคือระดับปริญญาตรี (6 ปี) (ร้อยละ 50) ในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (ร้อยละ 60) อาจารย์ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับอาจารย์ (ร้อยละ 80) (2) กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 3-6 จำนวน 95 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.11) เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2553-2558 (3) กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 31 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 51.61) เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2551-2553 และสำเร็จ การศึกษาในปี 2556-2557 ผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมดมีงานทำภายหลังการสำเร็จการศึกษาแล้ว (ร้อยละ 100) และ (4) กลุ่มผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 24 คน ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง (ร้อยละ 45.83) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 45.38) มีระยะเวลาปฏิบัติงาน เฉลี่ย 15.00 ปี (S.D. = 14.11) ทำงานในหน่วยงานเอกชน (ร้อยละ 54.17)

2. ผลการวิเคราะห์สาเหตุที่ตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิตของนักศึกษาเรียงตามลำดับจากสาเหตุที่มีความสำคัญสูงสุดไปยังสาเหตุที่มีความสำคัญต่ำสุด ดังนี้ (1) ต้องการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชานี้ และผู้ปกครองต้องการให้เรียน (2) ต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ (3) ต้องการเพิ่มวุฒิการศึกษา (4) ชื่อเสียงของสาขาวิชา/หลักสูตร (5) ชื่อเสียงของอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรและชอบเรียนสาขาวิชานี้ และ (6) เรียนตามเพื่อน ส่วนกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตรโดยพิจารณาจากสาเหตุต่าง ๆ เรียงตามลำดับจากสาเหตุที่มีความสำคัญสูงสุดไปยังสาเหตุที่มีความสำคัญต่ำสุด ดังนี้ (1) ต้องการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชานี้ และผู้ปกครองต้องการให้เรียน (2) ชอบเรียนสาขาวิชานี้ (3) ต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ และต้องการเพิ่มวุฒิการศึกษา (4) ชื่อเสียงของสาขาวิชา/หลักสูตร (5) ชื่อเสียงของอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร และ (6) เรียนตามเพื่อน

3. ผลการวิเคราะห์สาเหตุที่หน่วยงานพิจารณาบัณฑิตเข้าทำงาน เรียงตามลำดับจากสาเหตุที่มีความสำคัญสูงสุดไปยังสาเหตุที่มีความสำคัญต่ำสุด (ฐานนิยม) ดังนี้ (1) สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา (2) สถาบันการศึกษา (3) บุคลิกภาพ (4) ผลการเรียนหรือคะแนนสะสม และ (5) ความรู้ความสามารถพิเศษ

4. ผลการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยสอบถามจากอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร มีความเห็นว่าผลการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้ง 5 ด้าน ที่กำหนดในหลักสูตร มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน และมีความทันสมัย ในระดับมากที่สุด (ตารางที่ 1)

5. ผลการวิเคราะห์คุณภาพของบัณฑิต พบว่าในภาพรวม ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองในระดับมากทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี เช่นเดียวกับกลุ่มผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งประเมินผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมากทุกหัวข้อเช่นกัน (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้ 5 ด้าน ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่กำหนดในหลักสูตร	ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร		ความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน		มีความทันสมัย	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.68	0.49	4.75	0.45	4.61	0.60
2. ด้านความรู้	4.72	0.46	4.58	0.69	4.48	0.76
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.70	0.53	4.70	0.52	4.51	0.70
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.57	0.74	4.47	0.83	4.47	0.77
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.73	0.46	4.67	0.49	4.60	0.52
เฉลี่ย	4.68	0.52	4.64	0.59	4.53	0.68

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	ผู้สำเร็จการศึกษา (N = 31)		ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จ การศึกษา (N = 24)		p-value
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	3.94	0.73	4.28	0.58	0.027*
2. ด้านความรู้	3.90	0.80	4.29	0.58	0.012*
3. ด้านทักษะทางปัญญา	3.94	0.81	4.29	0.62	0.001*
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.09	0.81	4.21	0.62	0.555
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.11	0.85	4.25	0.70	0.128
เฉลี่ย	3.98	0.80	4.27	0.61	0.014*

*แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.05$)

แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ในด้านที่มีผลประเมินแตกต่างกันอย่างมีนัยสถิติ พบว่า ใน **ด้านคุณธรรมและจริยธรรม** ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ประเมินผู้สำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงกว่าที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเอง อย่างมีนัยสำคัญ ในหัวข้อการเคารพกฎระเบียบและข้อบังคับ ($p = 0.017$) และหัวข้อมีความอดทน อดกลั้น รับผิดชอบ ($p = 0.004$) ด้านความรู้ ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ประเมินผู้สำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงกว่าที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเอง อย่างมีนัยสำคัญ ในหัวข้อมีความรู้ ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ($p = 0.034$) และมีความรู้ความเข้าใจในหลักการทางทัศนมาตรศาสตร์ ($p = 0.001$) และด้านทักษะทางปัญญา ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ประเมินผู้สำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงกว่าที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเอง อย่างมีนัยสำคัญ ในหัวข้อสามารถวางแผนและเลือกวิธีแก้ไขความผิดปกติของผู้รับบริการ ($p = 0.014$) และสามารถประยุกต์ความรู้ด้านทัศนมาตรศาสตร์ เพื่อแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการ ($p = 0.032$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. สาเหตุที่นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตร เป็นอันดับแรกคือ ต้องการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชานี้ และผู้ปกครองต้องการให้เรียน ส่วนสาเหตุที่หน่วยงานพิจารณابัณฑิตเข้าทำงานเป็นอันดับแรกคือ สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับผลการสำรวจสำมะโนประชากรจาก 475 อาชีพในสหรัฐอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 2014 ที่จัดอันดับวิชาชีพทัศนมาตรศาสตร์ เป็นวิชาชีพอันดับที่สองรองจากทันตแพทยศาสตร์ ที่มีรายได้สูงสุดในกลุ่มวิชาชีพที่ทำงานน้อยกว่า 40 ชั่วโมง/สัปดาห์ โดยวิชาชีพทัศนมาตรศาสตร์ มีรายได้ 122,024 ดอลลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณ 4,270,840 บาท/ปี (Gillett & Kiersz, 2016) ส่วนในประเทศไทย นอกจากจะได้รับอิทธิพลข่าวสารในยุคไร้พรมแดนแล้ว ยังมีการแนะนำ

คณะทัศนมาตรศาสตร์ว่าเป็นคณะที่น่าสนใจเข้าศึกษาในสื่อสังคมออนไลน์ภายในประเทศ (พีแป้, 2555) เรียนแล้วไม่ตงงาน หากทำงานในภาครัฐ กระทรวงสาธารณสุขได้เสนอให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) กำหนดให้วิชาชีพทัศนมาตรศาสตร์ เป็นวิชาชีพที่ได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดค่าวิชาชีพ เช่นเดียวกับวิชาชีพแพทย์ พยาบาล และเภสัชกร (กรมการแพทย์, 2560)

2. การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ทั้ง 5 ด้าน คือด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขและเทคโนโลยี พบว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในระดับมากที่สุด เนื่องจากหลักสูตรได้กำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์หลักสูตรกลางที่พิจารณาโดยสภาทัศนมาตรศาสตร์โลก และใช้เป็นรากฐานในการสร้างหลักสูตรด้านทัศนมาตรศาสตร์ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก (Optometry education committee, 2016, หน้า 3) ส่วนผลการเรียนรู้ของนักศึกษา มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน และมีความทันสมัย ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยสถานการณ์ด้านทัศนมาตรศาสตร์ในประเทศไทย (McQuaid & Barney, 2012, หน้า 76) และจำนวนนักทัศนมาตรที่สอบผ่านขึ้นทะเบียนใบประกอบโรคศิลปะจากกระทรวงสาธารณสุข ในปัจจุบันมีเพียง 135 คน ในขณะที่จำนวนนักทัศนมาตรที่ควรเป็น คือ อย่างน้อย 700 คน (กฤษฎา ศุภวรรณะกุล, 2557)

3. ผลการวิเคราะห์คุณภาพบัณฑิต พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองในระดับมากในทุกด้าน เช่นเดียวกับกลุ่มผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งประเมินในระดับมากทุกหัวข้อเช่นกัน แสดงถึงคุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร เป็นที่ยอมรับในสังคม สอดคล้องกับผลสอบความรู้เพื่อขอหนังสืออนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะ ประจำปี 2558 และ 2559 มีผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะทัศนมาตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สอบผ่านในอัตราส่วนร้อยละ 90.91 และร้อยละ 77.42 จากผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมด (คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์, 2559)

ผลการวิเคราะห์ตนเองของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่าพึงพอใจตนเองในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระดับคะแนนสูงสุด และพึงพอใจตนเองในด้านความรู้ในระดับต่ำที่สุด ตรงกันข้ามกับความเห็นของผู้บังคับบัญชาที่พึงพอใจในด้านความรู้และทักษะทางปัญญาในระดับคะแนนสูงสุด และพึงพอใจในด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบต่อระดับต่ำที่สุด สอดคล้องกับผลสำรวจของบริษัทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่พบว่ากลุ่มอายุ 25-44 ปี หรือวัยทำงาน มีอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉลี่ย 5.1 ชิ้น/คน ประกอบด้วย สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต โน้ตบุ๊ก คอมพิวเตอร์ ตั้งโต๊ะ และสมาร์ททีวี (กนกกาญจน์ ประจงแสงศรี, 2557) และผลการวิจัยที่บ่งชี้ว่านักศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทำรายงานและวิทยานิพนธ์ (อมรรัตน์ ลอจันท์ และคณะ, 2556, หน้า 34)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงรายหัวข้อที่มีการให้คะแนนแตกต่างกัน พบว่ากลุ่มผู้บังคับบัญชาประเมินคุณภาพบัณฑิตไว้สูงกว่าที่บัณฑิตประเมินตนเองไว้ในทุกหัวข้อ สะท้อนถึงมาตรฐานการผลิตบัณฑิต

ของหลักสูตรว่าสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี และหลักสูตรจะต้องพยายามรักษามาตรฐานนี้ไว้ต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการศึกษาค้างนี้มีประโยชน์โดยตรงต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง และสถาบันการศึกษาอื่นที่ผลิตบัณฑิตด้านทัศนมาตรศาสตร์ ที่จะติดตามประเมินคุณภาพบัณฑิตที่มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ การศึกษาตามที่สถาบันต้องการ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาด้านทัศนมาตรศาสตร์จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปีการศึกษา 2557-2558 ตามการรับรู้ของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา กับผลการประเมินตนเองของผู้สำเร็จการศึกษา รายด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก หัวข้อที่ผู้บังคับบัญชาประเมินผู้สำเร็จการศึกษา สูงกว่าที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การเคารพกฎระเบียบและข้อบังคับ การมีความอดทน อดกลั้น รับผิดชอบ มีความรู้ ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีความรู้ความเข้าใจในหลักการทางทัศนมาตรศาสตร์ สามารถวางแผนและเลือกวิธีแก้ไขความผิดปกติของผู้รับบริการ สามารถประยุกต์ความรู้ด้านทัศนมาตรศาสตร์ เพื่อแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการ แสดงถึงมาตรฐานการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรว่าสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี และหลักสูตรจะต้องพยายามรักษามาตรฐานนี้ไว้ต่อไป

บรรณานุกรม

- กนกกาญจน์ ประจงแสงศรี (2557). ผลวิจัยเผยคนวัยทำงานใช้ “สมาร์ทโฟน” มากกว่าวัยรุ่น. ค้นเมื่อ 7 ตุลาคม 2559 จาก <http://www.thairath.co.th/content/406598>
- กระทรวงสาธารณสุข. (2546). ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry). ราชกิจจานุเบกษา 120 (25 ง), หน้า 7-9.
- กรมการแพทย์ (2560). ประกาศกรมการแพทย์ เรื่อง รับสมัครบุคคลเพื่อเลือกสรรเป็นพนักงานราชการทั่วไป. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2560 จาก <http://www.nopparat.go.th/data/1486092596.pdf>
- กฤษฎา ศุภวรรณะกุล (2557). ดร.दनัย ต้นเกิดมงคล: ผู้บุกเบิกศาสตร์แห่งการมองเห็น “ทัศนมาตรศาสตร์”. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2560 จาก <http://www.tcijthai.com/news/2014/11/archived/5102>
- คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์. (2559). ผลการสอบความรู้เพื่อขอหนังสืออนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ ปี 2558-2559. ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2559, จาก <http://mrd.hss.moph.go.th/uploadFiles/news/N0000000315348.pdf>
- คณะทัศนมาตรศาสตร์. (2555). หลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิต ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พีเป้. (2555). “ทัศนมาตรศาสตร์” คณะเปิดใหม่สุดน่าเรียนเพื่อคนรักสายตา. ค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2560, จาก <https://www.dek-d.com/admission/27891/>
- สถาบันวิทยาศาสตร์สุขภาพ. (2544). หลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิจิตรา เขาวนะสุนทร. (2556). การประเมินนักศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษา (Exit Interview) ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 7 (2), หน้า 19-31.
- อมรรัตน์ ลอจันท์, ชุติมา สัจจานนท์ และจันทิมา เขียวแก้ว. (2556). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการใช้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 6 (2), หน้า 29-43.

- Gillett, R., & Kiersz, A. (2016). **The 15 highest-paying jobs for people who want to work less than 40 hours a week.** Retrieved October 7, 2016, from Business Insider: <http://www.businessinsider.com/highest-paying-jobs-working-less-than-40-hours-a-week-2016-9>
- McQuaid, R., & Barney, P. (2012). **Optometric education at the Institute of Health Science, Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand.** Advancing Optometry Worldwide. Chicago: World Council of Optometry. Retrieved October 7, 2016, from www.worldoptometry.org/download.../78E9DB43-0676-4A26-A38C77020D320228
- Optometry education committee. (2016). **Curricular support elements for an optometry programme.** Retrieved October 7, 2016, from <http://www.worldoptometry.org/en/publications/curricular-support-elements-for-an-optometry-programme.cfm>